

Dierenwelzijn honden en katten

Inspectieresultaten 2020

Deze factsheet geeft de resultaten weer van inspecties door de NVWA in 2020 bij handelaren, dierenasielen en opvangadressen van gezelschapsdieren.

De NVWA richt zich op de aanpak van ernstige dierenwelzijnsproblemen bij het fokken en verhandelen van gezelschapsdieren. In 2020 is door middel van handavingscommunicatie extra aandacht besteed aan bewustwording van regels omtrent fokkerij en het doen van meldingen. De handavingscommunicatie wordt in 2021 doorgezet.

Illegale hondenhandel en risico's

Vanaf maart 2020 was er een lockdown in Nederland door de pandemie COVID-19. In de voorgaande jaren was er altijd al een te grote vraag naar honden in Nederland, waardoor veel dieren uit het buitenland werden geïmporteerd. De lockdown zorgde voor een significante groei in het aantal importen en ook in een grote groei van het aantal geboorten in Nederland. Deze groei ging gepaard met een grotere stijging in het aantal meldingen over illegale import dan voorgaande jaren. Illegale import brengt met name de volgende risico's met zich mee:

- 1 De import vergroot het risico op de insleep van hondsdolheid (rabiës) en de invoer van te jonge honden (jonger dan 15 weken). Deze honden kunnen nog niet (goed) beschermd zijn tegen hondsdolheid.
- 2 Hondenkopers lopen het risico dat ze een hond kopen die niet (goed) gevaccineerd is en/of niet (goed) gesocialiseerd is.
- 3 Illegaal gefokte honden worden vaak onder erbarmelijke omstandigheden geboren en de moederdieren leven continu in deze omstandigheden. Dit heeft invloed op de gezondheid en het welzijn van nakomelingen.
- 4 Hondenhandelaren die hun zaken op orde hebben en de wet- en regelgeving naleven, worden de dupe van illegale handelaren die dieren goedkoper of te jong verkopen.

Hondsdolheid (rabiës)

Hondsdolheid is een dodelijke infectieziekte die wordt veroorzaakt door een virus. Het rabiësvirus komt vooral voor bij honden, vleermuizen, vossen en katten. Hondsdolheid kan via een beet, krab of lik van een geïnfecteerd dier overgedragen worden op mensen. Het grootste risico is dat met rabiës besmette dieren al infectieus zijn voordat dat ze klinische verschijnselen vertonen. Dit betekent dat mensen besmet kunnen raken door ogenschijnlijk gezonde dieren. Bij illegaal geïmporteerde honden en katten is rabiës het belangrijkste risico voor de volksgezondheid. Veel honden en katten worden geïmporteed uit landen waar rabiës nog voorkomt, zoals Roemenië en Polen.

Wereldwijd overlijden elk jaar zo'n 50.000 mensen aan deze ziekte. In Nederland komt de ziekte zeer zelden voor, dit risico wordt echter groter door de toegenomen (illegale) import.

Werkwijze

De inspecteurs kijken bij controles of fokkers en handelaren zich houden aan de welzijnseisen uit het Besluit houders van dieren (hierna: Bhd), zoals de eisen aan de huisvesting en de verzorging van de dieren. Ook beoordeelt de NVWA op basis van invoereisen (bij handel uit het buitenland) onder andere het juist en tijdig identificeren en registreren (I&R) van de dieren.

Meldingen en selectie

In totaal kwamen er in 2020 bij de NVWA 1.274 meldingen binnen over gezelschapsdieren, waarvan 1.265 specifiek over honden en katten. De overige 9 meldingen gingen over konijnen (4), dierenwinkels (2), cavia's (1), ratten (1) en vogels (1).

De meldingen over illegale import zijn gecategoriseerd in geen, laag of hoog risico op rabiës. Er is een hoog risico op rabiës als er een verdenking van illegale invoer is uit landen waar rabiës nog voorkomt en wanneer de herkomst van een hond onbekend is. De focus van de inspecties ligt op deze hoogrisicomeldingen. In 2020 zijn er in totaal 39.292 honden geïmporteed volgens de beschikbare I&R-data; dit is een significante stijging ten opzichte van 2019, in dat jaar werden er 31.022 honden geïmporteed. Cijfers over illegale importen zijn er niet, maar het vermoeden is dat dit ook is gestegen.

Tabel 1: binnengekomen meldingen over honden en katten zijn verdeeld in drie categorieën rabiësriscico

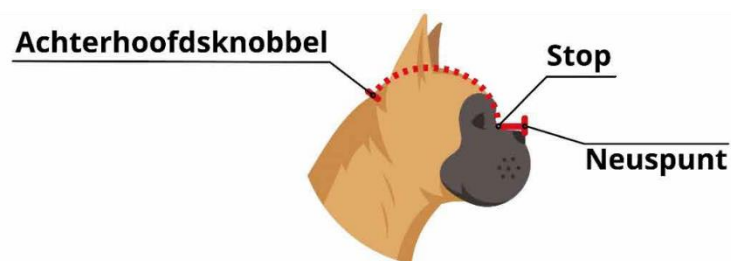
rabiësriscico	aantal meldingen	percentage meldingen
Geen	603	47,7 %
Laag	501	39,6 %
Hoog	161	12,7 %
Totaal	1.265	100,0 %

Projecten en selectie

Asielen die vallen onder de Dierenbescherming worden door de NVWA gecontroleerd op basis van een aselechte steekproef. Alle opvangadressen van gezelschapsdieren van RVO worden jaarlijks gecontroleerd.

In huiselijke sfeer zijn in 2020 géén controles uitgevoerd bij fokkers van honden en katten. Tijdens COVID-19 is voorrang gegeven aan inspecties op het gebied van voedselveiligheid, volksgezondheid en ernstige dierenwelzijnsrisico's. Controles in huiselijke sfeer brachten meer risico's met zich mee voor fokker én inspecteur omdat 1,5 meter afstand houden hier vaak niet mogelijk was. Bijvoorbeeld bij het opmeten van craniofaciale ratio (verhouding tussen snuit- en schedellengte).

Figuur 1: Neuslengte (getrokken lijn) en schedellengte (stippellijn) © Universiteit Utrecht

Toezicht op internethandel

Er is een levendige handel in gezelschapsdieren online, onder andere via Marktplaats. Het is niet verboden om via internet te handelen met honden en katten. De NVWA heeft afspraken met Marktplaats over het toezicht op advertenties waarin verboden waar wordt aangeboden. Er zijn voorlichtingspagina's waarbij (ver)kopers er actief op worden geattendeerd waarop ze moeten letten bij de verkoop en aanschaf van een hond. Deze pagina's verwijzen door naar het Landelijk InformatieCentrum Gezelschapsdieren (LICG) voor meer informatie.

Specifiek voor adverteerders van honden en katten heeft Marktplaats een aantal door de adverteerders (verkopers) in te vullen verplichte velden toegevoegd aan de advertenties, waardoor kopers meer informatie krijgen over de aan te schaffen hond of kat. Zo moet er verplicht worden ingevuld of een dier uit het buitenland komt, gevaccineerd is, het een rashond is of niet en of een dier gechipt en geregistreerd is.

Bovendien moeten adverteerders per 1 augustus 2019 betalen voor het plaatsen van een advertentie voor honden en katten. De betaling zorgt voor een verbeterde traceerbaarheid van adverteerders. Wanneer de NVWA overtredingen inschat of constateert, verstrekt Marktplaats de benodigde informatie zodat de NVWA de aanbieder kan traceren.

Overtreding vaststellen

Op basis van een advertentietekst en foto's is in de regel niet vast te stellen of er sprake is van een overtreding van de betreffende verboden of niet. Op basis van een tekst of foto kan bijvoorbeeld niet achterhaald worden of een ingreep gedaan is vanwege medische noodzaak of niet. Dat een dier op te jonge leeftijd wordt aangeboden, wil niet zeggen dat de verkoop en overdracht op een te jonge leeftijd plaatsvindt, ook dit is op basis van de advertentie niet eenvoudig vast te stellen. Wel kunnen dergelijke signalen aanleiding zijn voor het risicogebaseerd uitvoeren van inspecties door de NVWA en/of de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID). Daarbij wordt wel een prioriteitsafweging gemaakt ten opzichte van andere signalen en risico's die bij NVWA en/of LID binnenkomen.

Mocht bij de controle bijvoorbeeld blijken dat er geen sprake was van een medische noodzaak tot couperen, dan is de betreffende houder in overtreding en dient de advertentie van Marktplaats verwijderd te worden (en kunnen er eventueel ook andere maatregelen worden opgelegd). Het is verboden om dieren, waarbij een verboden lichamelijke ingreep is verricht voor de verkoop in voorraad te hebben, aan te bieden, te verkopen én te kopen.

Het toezicht van de NVWA op Marktplaats verschuift van reactief (toezicht naar aanleiding van meldingen) naar proactief toezicht. Dit wordt op dit moment ingeregeld.

Resultaten

Inspectieresultaten zijn weergegeven voor inspecties naar aanleiding van meldingen, asielen en opvangadressen in 2020.

Tabel 2: resultaten van inspecties gezelschapsdieren 2020 (met peildatum 26 januari 2021)

type inspectie	aantal inspecties	akkoord	niet akkoord	nalevingspercentage
Meldingen (select)	189	35	154	18,5 %
Asielen (aselect)	5	4	1	80,0 %
Opvangadressen (alle)	8	8	0	100,0 %
Herinspecties	16	9	7	56,3 %
Totaal	218	56	162	25,7 %

Meldingen

In 2020 zijn 189 inspecties uitgevoerd naar aanleiding van meldingen en signalen over bedrijfsmatige houders en importeurs. In 2019 zijn er 118 inspecties uitgevoerd naar aanleiding van meldingen en signalen. In 2020 was er een naleving van 18,5%. Van de 189 uitgevoerde controles is 52% administratief opgepakt. In 2019 betrof de naleving 16% en werd 57% van de 118 uitgevoerde controles administratief opgepakt. Deze nalevingscijfers zijn niet representatief voor de gehele branche aangezien dit geen aselechte steekproef betreft. Het zegt wel iets over de meldingen en analyses daarvan: de risico's zijn goed geanalyseerd en de juiste meldingen zijn in onderzoek genomen.

De overtredingen bij controles naar aanleiding van meldingen betroffen vooral administratieve zaken: geen Uniek Bedrijfsnummer (UBN) registratie hebben (57), geen bezit van een vakbekwaamheidsbewijs (39), overtredingen van de regels inzake I&R (113). Daarnaast zijn er overtredingen geconstateerd op het invoeren van honden zonder paspoort (20), gezondheidscertificaat (41), rabiësvaccinatie (42) en te jonge honden (<15 weken) (27).

Niet alle hoogrisicomeldingen zijn opgepakt, de voornaamste reden daarvoor was dat er in de melding onvoldoende informatie werd verstrekt om de melding goed te kunnen beoordelen en op te pakken (bijvoorbeeld geen naam, adres- en woonplaatsgegevens).

Asielen

De 5 gecontroleerde dierenasielen die vallen onder de Dierenbescherming waren niet allemaal akkoord. Er was 1 asiel waarbij de deuren en kozijnen van de verblijven roest bevatten. Roest kan schadelijke gevolgen hebben voor gezondheid van het dier. Deze overtreding is met een mondelinge correctie/waarschuwing afgedaan.

Opvangadressen

Er zijn bij de 8 gecontroleerde opvangadressen geen overtredingen geconstateerd. Wanneer dieren niet goed verzorgd worden of illegaal zijn ingevoerd, kunnen zij in beslag of bewaring worden genomen in een opvangadres. De dieren krijgen daar veilig onderdak en de juiste verzorging. Bij het in bewaring nemen staat herstel van een leefbare situatie voor het dier centraal.

Hercontroles

Hercontroles vinden plaats naar aanleiding van een niet-akkoordcontrole. Van de 16 hercontroles waren er 7 opnieuw niet akkoord. Diverse overtredingen werden opnieuw geconstateerd. Er is 1 schriftelijke waarschuwing en er zijn 5 rapporten van bevindingen en 4 processen-verbaal opgemaakt. De rapporten van bevindingen kunnen leiden tot een bestuurlijke boete.

Interventies

Als een inspectie niet akkoord is, wordt er door de inspecteur gehandhaafd. De inspecteur kan een schriftelijke waarschuwing, een rapport van bevindingen en/of een proces-verbaal opmaken. Een rapport van bevindingen kan resulteren in een bestuurlijke boete en indien nodig het opleggen van een maatregel om de overtreding te herstellen. Een proces-verbaal wordt ingediend bij het Openbaar Ministerie, waarna de zaak strafrechtelijk kan worden afgedaan. Een bestuurlijke boete of proces-verbaal kan gecombineerd worden met een herstelmaatregel, zoals een last onder dwangsom. Het totaal aantal opgemaakte interventies kan daarom hoger liggen dan het aantal niet-akkoordinspecties.

In tabel 3 staan de interventies op de overtredingen die zijn geconstateerd bij welzijnsinspecties bij honden en katten.

Tabel 3: het aantal en type interventies van niet-akkoord controles uit 2020

type interventie	meldingen	asielen	hercontroles
Mondelinge correctie/waarschuwing	16	1	-
Herstelbrief	12	-	-
Schriftelijke waarschuwing	90	-	1
Rapport van bevindingen	27	-	5
Proces verbaal	10	-	4
Totaal	155	1	10

Handhavingscommunicatie

De NVWA attendeert mensen, onder andere via social media, op de mogelijkheid van het melden van misstanden. Omdat mensen vanwege de coronamaatregelen meer thuis waren, was er ook meer behoefte aan het gezelschap van een huisdier. Dierenasielen, fokkers en andere handelaren verkochten in de periode na de ingang van de 1e lockdown veel meer honden dan voorheen.

In 2020 zijn er geen inspecties bij fokkers uitgevoerd. Toezicht op de fokkerij is belangrijk, omdat bijvoorbeeld bij het fokken van honden op steeds extremere raskenmerken wordt geselecteerd. Bijvoorbeeld het fokken van honden met zeer korte snuiten, die hierdoor erg benauwd kunnen worden. Omdat dit soort erfelijke afwijkingen het welzijn van dieren ernstig aantasten, gelden er regels voor het fokken van gezelschapsdieren. Om naleving van deze regels – en daarmee het welzijn van de dieren – te bevorderen, heeft de NVWA gewerkt aan een [informatiepakket](#) voor fokkers en dierenartsen. Het informatiepakket is in samenwerking met het Expertise Centrum Genetica Gezelschapsdieren (ECGG), de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde (KNMvD), de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) en de Raad van Beheer opgesteld. Daarnaast pakt de NVWA in 2021 de inspecties weer op om te controleren of de regels voor het fokken van huisdieren worden nageleefd.

Om mensen bewust te maken waarop gelet moet worden bij het aanschaffen van een hond en welke risico's aan de aanschaf kunnen kleven wanneer een hond bij een foute fokker, handelaar of stichting wordt gekocht, kwam de blog '[Denk na voor je een hond koopt, ook in coronatijd](#)' online.

Via de socialmedia-accounts deelde de NVWA op meerdere momenten informatie over zaken die spelen rondom de hondenhandel en -fokkerij. Daarnaast zijn er diverse mediamomenten geweest waarbij de NVWA vragen over dit onderwerp heeft beantwoord. De NVWA is ook van plan om in 2021 communicatie in samenwerking met brancheorganisaties voort te zetten.

Samenwerking

De NVWA, LID en (dieren)politie hebben, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheden, te maken met de effecten die voortkomen uit de illegale (malafide) hondenhandel en -fokkerij. Daarom spant de NVWA zich samen met deze organisaties in om illegale en malafide hondenhandel aan te pakken. Deze zogenoemde Taskforce ontwikkelt de integrale aanpak op malafide hondenhandel met als doel deze handel op een consistente en consequente wijze aan te kunnen pakken en inzicht te krijgen in elkaars (on)mogelijkheden en belangen. De Taskforce kijkt naar trends en signalen, zorgt voor samenwerkingsverbanden en zorgt ervoor dat openstaande vraagstukken bij de juiste partij worden geagendeerd. De Taskforce zal bijdragen aan producten en analyses ter ondersteuning van de operationele samenwerking.

Samenvattend

Bij de risicogericht uitgevoerde inspecties naar aanleiding van meldingen was slechts 18,5% akkoord. Overtredingen betroffen met name: onjuiste/geen registratie van dieren (113), geen UBN-registratie (57) en het niet hebben van een (geldige) rabiësvaccinatie bij import (42). De risicoanalyse blijkt doeltreffend, het merendeel van de opgevolgde meldingen was gegrond.

In 2020 brak COVID-19 uit. De grote vraag naar honden zorgde voor een grotere toename van importen en geboorten dan in voorgaande jaren. Controles bij fokkers zijn in 2020 niet uitgevoerd.